

INUIT ATAQATIGIIT

INATSISARTUNI

08. marts 2012

UPA 2012/63

Inatsisartut Suleriaasianni § 36 naapertorlugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsissaata nr. 27-p 30. oktober 1992-imeersup kiisalu aatsitassat ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut inatsisaata nr. 7-ip 7. december 2009-meersup allangortitsinissamik qanoq pisariaqartitsisoqarnersoq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaaq, Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit)

Tunnngavilersuut:

Inuussutissarsiornikkut ingerlataqarnitta oqallisigineranut atatillugu oqallisigineqartut ilagaat siunissami nunaqavissut sulisinnaasut peqataatinnissaat qanoq ililluni qulakkeerreqassanersoq. Tassunga atatillugu isumaqarpunga oqallisigerusunnartoq sulisinnaasut nunaqavissut naatsorsuunneqartoq qanoq nassuiartariaqarnersoq isumaqarnersorlu. Ukiuni aggersuni sulisinnaasut nunaqavissut avataaneersullu inatsisiliornikkut annerusumik erseqqinnerusumillu immikkoortinnissaat pisariaqartilerutsigu kikkunntu tamanut erseqqittariaqarpoq pineqartumi nassuiaatit malittarisassallu suut atuunnersut. Isummiunneqartoq aamma imaassinnaavoq sulisinnaasut nunaqavissuunersut immaqaluunniit aamma avataaneersuunersut apeqqutaajunnartillugu immikkut inatsisiliuutissallugit pisariaaruttoq.

Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 27 30. oktober 1992-imeersoq ukiunik 20-nik pisoqaassuseqarpoq. Inatsisip pilersinneraniit ukiuni 20-ni ingerlareersuni inuiaqatigiinni pisoqarsimaqaaq, sulisinnaasut piginnaasaat eqqarsaatigalugit aamma inuussutissarsiornikkut inuunitsinni.

Inatsisip nassuiarpaa kalaallit sulisinnaasut kikkunersut, kikkullu kalaallisut naatsorsuut-tariaqarnersut. Inatsisip ullumikkut atuuttut naapertorlugit imaappoq Kalaallit Nunaanni inunngorsimasut inuunerminnilu ukiuni siullerni 5-ni tamaani najugaqarsimasut kalaallit sulisinnaasut sulisartuisut naatsorsuunneqartariaqartut. Taamaalilluta isumaqassaagut Danmarkimi arlaqartunik kalaallisut sulisartutut naatsorsuutassanik inoqartoq, naak meerallutilli ukiuni 15-ini maani najuqarsimangikkaluarlutik. Assersuutigalugu meeraqarsinnaavoq qallunaanik aappariinnik angajoqqaalinnik ukiuni arlaqartuni Nunatsinni sulisimasunik, Danmarkimulli uternissamik aalajangiussisimasunik Nunatsinnukaqqissanatik.

Akerlianilli 20-nik ukiulik Nunatsinni inunngorsimasoq kalaallinik angajoqqaqartoq, kisianni assersuutigalugu Danmarkimi 4-nik ukioqarnerminiit meeqqat atuarfiata naammassinnaanun najugaqarsimasumik tamatumalu kingorna Kalaallit Nunaannut utersimasumik ilinniarnertuunngorniarmimmilu atuarsimasumik, ilinniarnermimillu ingerlatseqqinnginnermini ukiumi ataatsimi atuannigiffeqarsimasumik; taamatut ingerlasimasoq Nunatsinni toqqaannartumik sulisartuutitaasinnaasutut naatsorsuunneqarsinnaanngilaq, aamma taamatut

naatsorsuunneqarsinnaanani Kalaallit Nunaanni ilinniagaqarniarluni najugaqalerniarlunilu siunertaqaralarunilluunniit.

Kisianni aappassiaqalersimaguni Nunatsinni sulisinnaatitaasut naatsorsuussamik – taamatullu pissuseqarneq ukioq ataaseq sinnerlugu attallugu – taava Nunatsinnut attaveqarnissamik piomasaaqat naammassisimassavaa, inatsillu naapertorlugu namminertaaq Nunatsinni sulisinnaasunnngussalluni. Kisiannili assersuutigalugu aappassiaq taanna Amerikamiuusinnaavoq ukiuni kingullerni 7-nni Kalaallit Nunaanni ilisimatuutut misissui-simasoq, naatsorsuutigaluguli USA-mut uterumaarluni.

Uparuakkama oqaatiginiagaa taamaammat tassaavoq kikkut sulisartutut kalaaliusutut aalajangersaanermi naatsorsuunneqassanersut ajornakusoorsinnaammat, taamaalillutalu aalajangiiniarnermi tunngavissanik inuit ilaannut isumaqanngitsunik pilersitsisoorluta.

Pissuseq paasiuminaannerulissaaq aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip Inatsisartut inatsisaannit maani eqqartorneqartuminngarnit nassuiaatigineqartuminngarnillu sulisinnaasoq nunaqavissoq allatut nassuiaaserniarsinnaammagu. Aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip § 18-p oqaaseqaatitaaniippoq kalaallit sulisartut atornissaannut taamaallaat piomasaaqataasoq Kalaallit Nunaannut immikkut ittumik attuumassuteqarnissaq, kikkullu sulisartutut kalaaliusutut naatsorsuunneqassanersut pillugit Naalakkersuisut erseqqinnerusunik maleruagassaliorsinnaatitaasut.

Tassa imaappoq inuusuttoq 20-nik ukiulik sulisartutut avataaneersutut naatsorsuussaassasoq aluminiumimik aatsitsivimmi sulileruni, tassani najoqqutarineqarmat inuussutissarsiorsinnaanermut inatsit (næringslov), kisiannili saffiugassanik il.il. piiaaffinni suliguni sulisartutut kalaaliusutut naatsorsuunneqassalluni, tassani aatsitassanut ikummatissanullu inatsit najoqqutarineqarmat.

Sulisinnaasut nunaqavissuunersut immaqaluunniit avataaneersuunersut pillugit immikkut inatsiseqartitsineq ilumut imminik isumaqarnersoq imaluunniit naliliissutit allat aallaavigineqassanersut aamma eqqarsaatigineqarsinnaavoq, soorlu sumi najugaqavinnerluni sumullu akileraartarnerluni.